

Projekt i budowa urządzenia stabilizującego ciśnienie zaczynu cementowego w technologii Deep Soil Mixing

Design and construction of a pressure stabilizing device of cement slurry used in Deep Soil Mixing Technology

ŁUKASZ NOWAKOWSKI
WOJCIECH DEPCZYŃSKI *

DOI: <https://doi.org/10.17814/mechanik.2018.12.209>

Przedstawiono prace nad projektowaniem i budową urządzenia stabilizującego ciśnienie robocze zaczynu cementowego, który jest wykorzystywany w technologii Deep Soil Mixing (DSM).

SŁOWA KLUCZOWE: technologia DSM, tłumik pulsacji ciśnienia, zawiesina cementowa, bentonit

The article describes research carried out for design and construction of devices stabilizing the working pressure of cement slurry, with use of Deep Soil Mixing (DSM).

KEYWORDS: Deep Soil Mixing Technology (DSM), pressure stabilizing device, cement slurry, bentonite

Opisano projekt oraz budowę urządzenia stabilizującego ciśnienie robocze zaczynu cementowego, wykorzystywanego w technologii Deep Soil Mixing (DSM). Technologia ta jest stosowana na świecie do wzmacniania słabego podłoża budowlanego i polega na wykonaniu w gruncie kolumn (przesłon) z cementogruntu (rys. 1) [1]. Do gruntu wprowadza się stalowe mieszadło, które zazwyczaj obraca się zgodnie z ruchem wskazówek zegara. Równocześnie do rozluźnionego gruntu podawany jest zaczyn, którego główne składniki to woda i cement.

Technika ta znajduje coraz szersze zastosowanie i jest przedmiotem intensywnych badań eksperymentalnych oraz prac teoretycznych [2, 3].

Rys. 1. Przystony wykonane w technologii DSM [1]

Do podawania zaczynu cementowego wykorzystano elektryczny agregat iniekcyjny AIE-400 firmy Bipromasz. Agregat (rys. 2) składa się z dwóch pomp tłuczковых nurnikowych PPN-250, pracujących w parach, w których nurniki pracują naprzemiennie, by zapewnić ciągłość i równomierność tłuczonego strumienia. Parametry pomp tłuczkowych zamieszczono w tabl. I [4].

Jedną z wad pomp nurnikowych jest pulsacja tłuczowego czynnika, która w przypadku eksploatacji instalacji iniekcyjnej bez urządzenia stabilizującego ciśnienie (tłumika pulsacji) prowadzi do uszkodzenia przewodów iniekcyjnych.

Rys. 2. Agregat iniekcyjny AIE-400 [4]

TABLICA I. Parametry pracy agregatu iniekcyjnego AIE-400

Pompa tłuczkowa	PPN-250 – 2 szt.
Iniekt	zawiesiny cementowe i bentonitowe
Wydajność na 1 cykl	4,6 × 2 dm ³
Wydajność w zestawie AIE-400	do 400 dm ³ /min
Ciśnienie maksymalne	4 (6 dla mikropali) MPa
Napęd	siłownik 50/36 × 250AH

Producenci agregatu iniekcyjnego zalecają zastosowanie na przewodzie tłuczowym dodatkowego tłumika (kompensatora), którego głównym zadaniem jest znaczące zmniejszenie pulsacji ciśnienia w możliwie szerokim paśmie częstotliwości przy nieznaczących stratach ciśnienia, niezależnie od wahań temperatury lub ciśnienia. Niestety, dostępne na rynku rozwiązania konstrukcyjne tłumików pulsacji nie są przystosowane do współpracy z zawiesinami cementowymi i bentonitowymi, ponieważ mają ograniczoną możliwość samooczyszczania podczas ciągłej pracy, w wyniku czego w komorze tłumika pozostaje dużo zanieczyszczeń, co prowadzi do uszkodzenia urządzenia.

W niniejszym artykule przedstawiono rozwiązanie konstrukcyjne tłukowego tłumika pulsacji z systemem ciągłego czyszczenia wewnętrznych powierzchni cylindra w czasie pracy.

* Dr inż. Łukasz Nowakowski (lukasn@tu.kielce.pl) – Katedra Technologii Mechanicznej i Metrologii Politechniki Świętokrzyskiej; dr inż. Wojciech Depczyński (wdep@tu.kielce.pl) – Katedra Metaloznawstwa i Technologii Materiałowych Politechniki Świętokrzyskiej

Projekt urządzenia stabilizującego ciśnienie

Celem projektu było opracowanie tłokowego tłumika pulsacji z systemem ciągłego czyszczenia wewnętrznych powierzchni cylindra w czasie pracy, przeznaczonego do redukcji pulsacji ciśnienia zawieszin cementowych i bentonitowych.

Opracowana konstrukcja urządzenia stabilizującego ciśnienie ma korpus z otworami doprowadzającymi i odprowadzającymi czynnik roboczy. W korpusie osadzony jest również cylinder uszczelniony gumowym pierścieniem.

Na cylindrze jest zainstalowana głowica z manometrem i czwórnikiem doprowadzającym gaz roboczy (azot) do cylindra. W cylindrze jest osadzony suwliwie tłok, który dzieli komorę cylindra na część górną – nad tłokiem – i dolną – pod tłokiem. Do tłoka i górnej części korpusu jest przytwierdzona sprężyna, której krawędzie boczne są oparte o wewnętrzną powierzchnię cylindra.

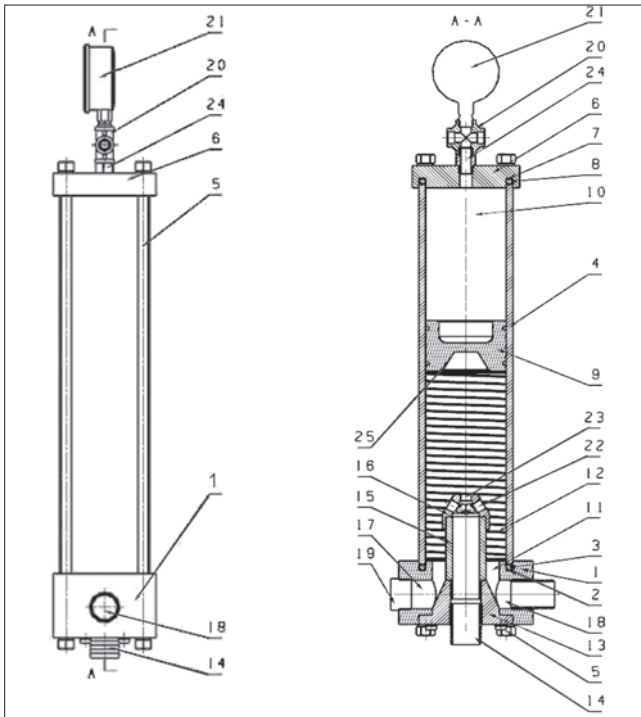
W dolnej części korpusu jest zainstalowana tuleja w postaci stożka ściętego, w której jest osadzona rura z przymocowaną dyszą rozprowadzającą ciecz wewnątrz dolnej komory.

W opracowanym rozwiązaniu dysza ma kształt stożka ściętego z otworami rozmieszczonymi promieniowo na tworzącej stożka oraz otworem umiejscowionym osiowo na czole dyszy.

Tłok jest wyposażony w gniazdo, którego kształt odpowiada kształtowi dyszy.

Zasada działania urządzenia stabilizującego ciśnienie

Tłoczony przez pompę tłokową lub nurnikową płynny czynnik w postaci cieczy, w tym cieczy nienewtonowskiej lub zawiesziny, jest podawany do tłumika pulsacji za pomocą przewodu podłączonego do wlotu złączki 14 osadzonej w tulei 13. Następnie ciecz przepływa przez rurę 15

Rys. 3. Urządzenie stabilizujące ciśnienie [8]: 1 – korpus, 2 – rowek pierścieniowy, 3 – gumowy pierścień, 4 – cylinder, 5 – śruby łączące, 6 – głowica, 7 – rowek pierścieniowy, 8 – oring, 9 – tłok, 10 – komora górna nad tłokiem, 11 – komora dolna pod tłokiem, 12 – element sprężysty, 13 – tuleja stożkowa, 14, 18 – wlot, 15 – rura, 16 – dysza, 17 – otwór rewizyjny, 19 – korek, 20 – czwórnik, 21 – manometr, 22, 23 – otwory dyszy, 24 – łącznik, 25 – gniazdo

i dyszę 16, tym samym wypełniając dolną komorę 11 pod tłokiem 9. Zadaniem dyszy 16 jest mieszanie, uformowanie oraz ukierunkowanie strugi cieczy, tak aby opłukiwała wewnętrzne ścianki cylindra 4 i wprawiała element sprężysty 12 w dodatkowe drgania, które będą intensyfikowały proces mechanicznego czyszczenia wewnętrznych powierzchni cylindra 4.

Ciągła zmiana ciśnienia wywołana pracą pompy oddziałuje na tłok 9, który przemieszcza się w osiowo górną i dół wzdłuż cylindra 4. Zmiana położenia tłoka 9, wywołana zmianą objętości dolnej komory 11 względem górnej komory 10, pozwala na tłumienie pulsacji tłoczonego czynnika dzięki sprężaniu i rozprężaniu gazu znajdującego się w górnej komorze 10 nad tłokiem 9. Poruszający się naprzemiennie w górę i dół tłok 9 wprawia w ruch element sprężysty 12, którego krawędzie ocierają się o wewnętrzną powierzchnię cylindra 4, powodując jego mechaniczne czyszczenie. Element sprężysty 12 jest wykonany z materiału sprężystego zwiniętego spiralnie, którego przekrój może mieć zarys koła, kwadratu, prostokąta, trójkąta, trapezu oraz ich pochodnych z wklęsłymi lub wypukłymi bokami.

Obliczenia urządzenia stabilizującego ciśnienie

Pierwszym etapem obliczeń urządzenia stabilizującego ciśnienie było wyznaczenie objętości gazu roboczego, na podstawie której określono wymiary gabarytowe tłoka

TABLICA II. Parametry do określenia objętości gazu roboczego w komorze urządzenia stabilizującego ciśnienie

Temperatura	20°C
Wydatek pompy	400 l/min
Typ pompy	Single Acting
Liczba cykli pompy	53/min
Liczba cylindrów	2 szt.
Ciśnienie tłoczenia	40 bar
Pulsacja resztkowa	8,1%

TABLICA III. Dane wejściowe i tok obliczeń wymiarów gabarytowych urządzenia stabilizującego ciśnienie

Dane wejściowe	
Ciśnienie pracy	$P_p = 40 \text{ bar}$
Średnica tłoka	$d_t = 120 \text{ mm}$
Minimalna objętość gazu	$v_k = 15 \text{ l}$
Obliczenia	
Pole powierzchni tłoka	
$A_k = \pi \cdot \left(\frac{d_t}{2}\right)^2$	$A_k = 11309,7 \text{ mm}^2$
Wysokość cylindra	
$h_k = \frac{v_k}{\pi \cdot \left(\frac{d_t}{2}\right)^2}$	$h_k = 1326,3 \text{ mm}$
Siła na tłoku	
$F_k = p_p \cdot A_k$	$F_k = 45,2 \text{ kN}$
Naddatek na korozję	Wsp. wytrzymałościowy
$c = 2 \text{ mm}$	$k_r = 14 \text{ MPa}, z = 1 \text{ mm}$
Grubość ścianki cylindra	
$g = \frac{p_p \cdot d_t}{(2,3 \cdot k_r - p_p) \cdot z} + c$	$g = 3,24 \text{ mm}$
Grubość dna	
$h_d = 0,433 \cdot d_t \cdot \sqrt{\frac{p_p}{k_r}}$	$h_d = 8 \text{ mm}$

i wysokość cylindra. W celu ustalenia minimalnej wymaganej objętości gazu roboczego posłużono się aplikacjami producentów dostępnych na rynku urządzeń tłumiących pulsacje czynnika roboczego [5,6] oraz pracą [7], kompleksowo opisującą przedmiotowe zjawiska.

Dane wykorzystane do określenia objętości gazu roboczego w komorze urządzenia stabilizującego ciśnienie przedstawiono w tabl. II.

Uzyskano następujące wyniki obliczeń: minimalna objętość gazu roboczego $\sim 10\div 15$ l, wstępne ciśnienie ładowania 24 bary.

Znając objętość gazu roboczego, dobrano średnicę tłoka równą $\varnothing 120$ mm, na podstawie której wyznaczono wysokość cylindra urządzenia stabilizującego ciśnienie. Dane wejściowe i tok obliczeń pozostałych wymiarów gabarytowych urządzenia stabilizującego ciśnienie przedstawiono w tabl. III.

Dobór materiałów, z których zostanie wykonane urządzenie stabilizujące ciśnienie

Po obliczeniu minimalnej objętości gazu roboczego oraz wymiarów gabarytowych urządzenia do stabilizacji ciśnienia roboczego dobrano rodzaj materiału i wymiary gabarytowe półfabrykatów, z których zostanie zbudowane urządzenie. Zestawiono je w tabl. IV.

TABLICA IV. Rodzaj materiału oraz wymiary gabarytowe półfabrykatów

Część	Materiał	Wymiary, mm
Głowica	C45	160 × 160 × 35
Korpus	C45	200 × 160 × 100
Cylinder	St52.3	$\varnothing 120 \times H 8 \times 1400$
Tuleja stożkowa	C45	$\varnothing 150 \times 80$
Tłok	C45	$\varnothing 130 \times 85$
Rura	C45	$\varnothing 60 \times 500$
Dysza	C45	$\varnothing 150 \times 80$

Obrobka elementów urządzenia stabilizującego ciśnienie

Na rys. 4 zaprezentowano wybrane elementy składowe urządzenia do stabilizacji ciśnienia.

Rys. 4. Części urządzenia do stabilizacji ciśnienia

Podsumowanie

Przeprowadzone prace projektowe oraz montażowe, mające na celu opracowanie i zbudowanie urządzenia stabilizującego ciśnienie robocze zaczynu cementowego,

Rys. 5. Widok modelu 3D i gotowego urządzenia do stabilizacji ciśnienia

który jest wykorzystywany w technologii DSM, wskazują, że założenia konstrukcyjne zostały spełnione.

Na rys. 5 porównano model 3D ze zbudowanym urządzeniem do stabilizacji ciśnienia.

Udało się opracować urządzenie, które ma możliwość samooczyszczania podczas ciągłej pracy. Wstępne badania wykazały, że zastosowana dysza z otworami rozmieszczonymi promieniowo na tworzącej stożka ukierunkowuje strugę cieczy zgodnie z założeniami, powodując opłukiwanie oraz oczyszczanie wewnętrznych ścianek cylindra. Rozwiązanie stało się przedmiotem zgłoszenia patentowego pt. „Tłumik pulsacji ciśnienia” [8].

Budowa urządzenia stabilizującego ciśnienie została zrealizowana w ramach projektu pod nazwą „Nowoczesne i innowacyjne technologie iniekcji gruntów”, dofinansowanego z funduszy europejskich. Projekt jest realizowany przez firmę Ekokanwod Czystości i Półtrak sp.j.

LITERATURA

- <http://www.toutpourleforage.com/deep-soil-mixing-definition-usages/>.
- Zaika Y., Rachmansyah A. “The estimation of bearing capacity and swell potential of deep soil mixing on expansive soil by small scale model test”. *International Journal of GEOMATE*. 13, 38 (2017): s. 09–15. Geotec., Const. Mat. & Env., ISSN:2186-2990, Japan, DOI: <http://dx.doi.org/10.21660/2017.38.6527>.
- Pittaro G.A. “Use of pressure relief wells to optimize ground improvement layer thickness in deep excavations”. *Geotechnical Engineering*. 48, 2 (2017): s. 80–85.
- Instrukcja obsługi: „Agregat iniekcyjny elektryczny AIE-400” 2017.
- <https://www.hydac.com/pl-pl/serwis/download/oprogramowanie/software-download/speicherteknik.html>.
- <https://www.hk-hydraulik.com/pl/kalkulator-hydrauliczny>.
- Kudźma Z. „Tłumienie pulsacji ciśnienia i hałasu w układach hydraulicznych w stanach przejściowych i ustalonych”. Wrocław: Oficyna Wydawnicza Politechniki Wrocławskiej, 2012.
- Nowakowski Ł., Depczyński W. „Tłumik pulsacji ciśnienia”. Zgłoszenie patentowe P. 424788, 2018. ■